

สิทธิและความรับผิดชอบของธนาคารในการใช้เงินตามเช็ค

นางสาวทิพย์วดี มณีสวานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชานิติศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2528

ISBN 974-564-114-6

010627

I 15396309

RIGHTS AND DUTY OF BANK CONCERNING
PAYMENT OF CHEQUE

Miss Tipvadee Manusvanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Laws

Department of Law

Graduate School

Chulalongkorn University

1985

หัวข้อวิทยานิพนธ์

โดย

ภาควิชา

อาจารย์ที่ปรึกษา

สิทธิและความรับผิดชอบของธนาคารในการใช้เงินตามเช็ค

นางสาวทิพย์วดี มนัสวานิช

นิติศาสตร์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ เสกเสถียร

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ยอมรับให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

..... *บุณนาค* คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์สุประสิทธิ์ บุณนาค)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... *ไพโรจน์* ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชวโกลกุล)

..... *ศรีนาม* กรรมการ
(อาจารย์ขง ศรีนาม)

..... *ทองสุข* กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ไพฑูรย์ ทองสมบูรณ์)

..... *เสกเสถียร* กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ เสกเสถียร)

..... *สุกมลศิริ* กรรมการ
(อาจารย์รัชชัช สุกมลศิริ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์

ชื่อนิสิต

อาจารย์ที่ปรึกษา

ภาควิชา

ปีการศึกษา

สิทธิและความรับผิดชอบของธนาคารในการใช้เงินตามเช็ค

นางสาวทิพย์วดี มนัสวานิช

ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ เสกเสถียร

นิติศาสตร์

2527

บทคัดย่อ

โดยเหตุที่ทุกวันนี้การปฏิบัติงานของธนาคารในการใช้เงินตามเช็คนั้นได้อาศัยหลักเกณฑ์เท่าที่มีอยู่ในกฎหมายซึ่งเป็นบทบัญญัติกว้าง ๆ และใช้มานานโดยไม่มีกรแก้ไขเพิ่มเติม ทั้ง ๆ ที่ธุรกิจการค้าได้เจริญเติบโตไปอย่างมาก จึงมีผลให้เกิดความไม่แน่นอนว่าจะใช้ได้เพียงใด และเช่นใด เนื่องจากในทางปฏิบัติไม่อาจนำมาปรับกับการใช้เงินตามเช็คของธนาคารได้ทุกกรณี เกิดปัญหาว่าสิทธิและความรับผิดชอบในการใช้เงินตามเช็คของธนาคารควรอยู่ในระดับใดและเพียงใด นอกจากนั้น ธนาคารซึ่งต้องปฏิบัติงานเกี่ยวข้องกับการใช้เงินตามเช็คอยู่เป็นปกติควรจะกำหนดระเบียบปฏิบัติงานของธนาคารไว้ให้ชัด ระเบียบปฏิบัติเหล่านี้ประกอบด้วยมาตรการที่มีอยู่แล้วในกฎหมายและมาตรการที่ธนาคารกำหนดขึ้นเอง เพื่อให้กำหนดแนวทางสำหรับพนักงานของตนในการปฏิบัติงานให้ถูกต้องและควยความระมัดระวัง โดยมุ่งหวังจะคุ้มครองสิทธิของธนาคารและมีให้ธนาคารต้อง รับผิดชอบในผลเสียหายที่เกิดขึ้น มาตรการประการหลังนี้เองก่อให้เกิดปัญหายุ่งยากระหว่างสิทธิของธนาคารกับบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับการใช้เช็ค เพราะมาตรการที่ธนาคารกำหนดขึ้นนี้กลายเป็นข้อสัญญาผูกพันลูกค้าของธนาคารซึ่งเป็นผู้ส่งจ่ายเงินตามเช็คควย และโดยเหตุที่เป็นข้อสัญญาระหว่างธนาคารกับผู้ส่งจ่าย ธนาคารจึงมักจะยกข้ออ้างเพื่อไม่ปฏิบัติตามหน้าที่หรือปฏิเสธความรับผิดชอบในการใช้เงินตามเช็คอยู่เสมอ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาอันเกิดจากการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการใช้เงินตามเช็คของธนาคารตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติเท่าที่มีอยู่ โดยยึดถือตามถ้อยคำที่บัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ แนวคำพิพากษาศาลฎีกาและแนวความคิดของนักกฎหมายมาเป็นหลักในการวิจัยและเปรียบเทียบกับมาตรการทางกฎหมายและแนวทางปฏิบัติของต่างประเทศ ทั้งนี้เพื่อให้ทราบแนวทางในการปรับปรุงแก้ไข การใช้กฎหมายและระเบียบปฏิบัติในการใช้เงินตามเช็คให้สอดคล้องต่อกันอย่างเหมาะสมและไม่เป็นอุปสรรคต่อความก้าวหน้าทางธุรกิจการค้า

ผลที่ได้จากการวิจัยนี้พบว่า สิทธิและความรับผิดชอบของธนาคารในการใช้เงินตามเช็ค แทนที่จะนำเอาหลักเกณฑ์ในกฎหมายมาปรับใช้บังคับอย่างเฉียว กลับต้องนำเอาระเบียบปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์มาใช้ประกอบด้วย ทั้งนี้เนื่องมาจากกฎหมายที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีบทบัญญัติที่มีลักษณะกว้างจนเกินไป และบางครั้งมีความหมายไม่ชัดเจน แต่โดยที่ยังมีปัญหาว่า ระเบียบปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์นี้ จะมีความถูกต้องแน่นอนและเป็นที่ยอมรับหรือไม่ ดังนั้น จึงเห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและความรับผิดชอบของธนาคารในการใช้เงินตามเช็ค ให้มีลักษณะชัดเจนขึ้นสามารถนำมาปรับใช้ได้ทุกกรณีที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานของธนาคาร อันมีผลกระทบต่อบุคคลภายนอกที่มีส่วนในเรื่องนี้โดยตรง

ศูนย์วิทยพัชกร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title Rights and Duty of Bank Concerning
Payment of Cheque.

Name Miss Tipvadee Manusvanich

Thesis Advisor Assistant Professor Pises Sethsathira

Department Law

Academic Year 1984

ABSTRACT

At present current banking practices concerning payment of cheque theoretically follow the provisions laid down by the law. However, the contents of these provisions are specified in broad terms and were drafted a long time ago without any subsequent amendments or improvements. Their applicability to the fast growing modern business environment is often questioned.

There have been cases where the law governing payment of cheque could not be applied and problems have arisen in defining the extent of banks' rights and liabilities. To protect their rights and exempt themselves from liabilities, banks have established their own procedures to overcome the inadequacies of the law.

In doing so, problems arise as to the conflicts between the rights of banks and those of other parties concerned in the use of cheque. This is because the established procedures of such banks do, in fact, turn out to be contractual terms binding bank customers who are drawers of cheques. Being binding contractual terms, these banking procedures are frequently raised by these banks to avail themselves of their contractual rights in order to be exempt from their obligations and to protect themselves from liabilities with respect to payment of cheque.

^{Aims}
This thesis aims to spell out the problems related to the use of banking procedures and laws related to payment of cheque. The study ^{Reviews} reviews the provisions of the Civil and Commercial Code, related precedents and the views of various law scholars. ^{and also} At the same time, this review will make a comparative analysis with related laws and practices in foreign countries. This analysis is then used as a basis for suggesting appropriate revisions of the current law and banking procedures regarding payment of cheque.

The results of the study will show that although the rights and duty of bank concerning payment of cheque should be governed solely by provisions of law, in fact, they are partly

กติกากิจกรรมประกาศ

การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จขึ้นได้นั้น ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ประสิทธิ์ ไชวโกลด์ ท่านคณบดีคณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย คุณหญิง ศรีนิาม ผู้อำนวยการฝ่ายกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย รองศาสตราจารย์ ไพฑูรย์ คงสมบูรณ์ และอาจารย์ทัศนีย์ ศุภผลศิริ ซึ่งได้กรุณาสละเวลารับเป็นกรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ตลอดจนให้คำแนะนำในการเขียน และขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์พิเศษ เสกเสถียร เป็นอนุข้างอิงที่กรุณาสละเวลารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ให้แก่ผู้เขียน โดยได้แนะนำและให้คำปรึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้มาตั้งแต่ เริ่มต้น

พร้อมนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ท่านอาจารย์ประมุข สวัสดิ์มงคล ผู้บังคับบัญชาของผู้เขียนซึ่งได้กรุณาให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เขียน ขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์วิฑิต มั่นตราภรณ์ ซึ่งได้กรุณาตรวจแก้ไขคำแปลบทคัดย่อในวิทยานิพนธ์ ฉบับนี้ ขอขอบพระคุณ คุณธีราภรณ์ ภักดิ์พานิช และขอขอบคุณ คุณมาลิกี กรัยวิเชียร คุณราเชน สิริพันธ์ และคุณสุรางคณา สถาพรเจริญสุข ซึ่งได้กรุณาแนะนำและให้ข้อมูล ทางคำนำตารางต่างประเทศ และขอขอบคุณ คุณณรงค์พันธ์ กุลน่านันท์ ซึ่งได้กรุณาช่วย เหลือแนะนำและให้คำปรึกษาในการทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดมา

ท้ายที่สุดนี้ ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ ของผู้เขียน ซึ่งเป็นกำลังใจให้ผู้เขียนมีความพยายามในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จ สมบูรณ์

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ฉ
กิตติกรรมบรรณภาค	ฅ
บทนำ	พ
บทที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารผู้จ่าย (Paying Bank) กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง	1
1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารผู้จ่ายกับผู้แยกค่า	3
1.1.1 สัญญาฝากทรัพย์	4
1.1.2 สัญญาบัญชีเดินสะพัด	17
1.1.3 สัญญากู้ยืมเงิน	24
1.1.4 สัญญาคว่ำแทน	26
วิธีการขอเปิดบัญชี	31
ประเภทบัญชี	34
การนำเงินฝากเข้าบัญชี	36
การถอนเงินจากบัญชี	37
การหักโอนเงิน	39
วิธีการใช้เช็ค	46
วิธีการเขียนเช็ค	51
การออกหรือสั่งจ่ายเงินตามเช็ค	58
แบบของการขีดรวมเช็ค	58

บทที่ ๑

การโอนและสลักหลังเช็ค	62
การหักบัญชี	64
กฎเกณฑ์มาตรฐานในการก่อความสัมพันธ์ระหว่างธนาคาร กับลูกค้า	68
1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารผู้จ่ายกับเจ้าของอันแท้จริง แห่งเช็ค	81
1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารผู้จ่ายกับผู้ทรง	87
1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารผู้จ่ายกับธนาคารผู้เรียกเก็บ	96
บทที่ 2 หน้าที่ของธนาคารในการใช้เงิน	101
2.1 การใช้เงิน	101
2.2 หน้าทีในการใช้เงิน	103
2.2.1 หน้าทีความสัญญา	104
2.2.2 หน้าทีตามกฎหมาย	104
2.2.3 ธนาคารต้องให้เงินตามคำสั่งของผู้เคยก้า	105
ก. คำสั่งของผู้เคยก้าที่ปรากฏในเช็ค	106
ข. คำสั่งของผู้เคยก้านอกจากที่ปรากฏในเช็ค	110
2.3 สิทธิของธนาคารในการปฏิเสธการใช้เงิน	118
(1) ไม่มีเงินในบัญชีของผู้เคยก้าคนนั้นเป็นเจ้าหนี้พอจะจ่าย ความใช้คนั้น	120
(2) เช็คนั้นยื่นเพื่อใช้เงินเมื่อพ้นเวลา 6 เดือน นับแต่ วันออกเช็ค	135
(3) ได้มีคำบอกกล่าวว่าเช็คหายหรือถูกลักไป	141
ระดับการใช้ดุลพินิจของธนาคารในกรณีตามมาตรา 991	148

บทที่

2.4	ความสิ้นสุดหน้าที่ในการใช้เงินของธนาคาร	150
(1)	มีคำบอกห้ามการใช้เงิน	152
	– ลักษณะของคำบอกห้ามการใช้เงิน	154
	– วิธีการบอกห้ามการใช้เงิน	155
	– ผลของคำบอกห้ามการใช้เงิน	156
	– ความสิ้นสุดผลของคำบอกห้ามการใช้เงิน	157
	– ข้อแตกต่างระหว่างกรณีตามมาตรา 991 (3) และ กรณีตามมาตรา 992 (1)	159
(2)	รัฐวาผู้ส่งจ่ายตาย	160
	– กรณีธนาคารรัฐวาผู้ส่งจ่ายเป็นคนสามสัญชาติ	166
	– กรณีธนาคารรัฐวาผู้ส่งจ่ายใช้คตตามบัญชีร่วมตาย	169
	– กรณีธนาคารรัฐวาผู้มีอำนาจส่งจ่ายเงินจากบัญชี ของนิติบุคคลตาย	170
	– กรณีธนาคารรัฐวานิติบุคคลเลิกกิจการ	171
(3)	รัฐวาศาลได้มีคำสั่งรักษาทรัพย์ชั่วคราวหรือคำสั่งให้ ผู้ส่งจ่ายเป็นคนล้มละลายหรือได้มีคำประกาศโฆษณา คำสั่งเช่นนั้น	174
	– กรณีผู้ส่งจ่ายเป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือน ไร้ความสามารถ	177
2.5	ข้อยกเว้นในกรณีที่ธนาคารไม่มีสิทธิปฏิเสธการใช้เงิน	179
	1. ใช้ธนาคาร	180
	2. ใช้ธนาคารรับรอง	183

2.6	กรณีอื่น ๆ ที่ธนาคารมีสิทธิปฏิเสธการชำระเงิน	188
1.	ไม่ใช่เช็คตามแบบฟอร์มของธนาคาร	188
2.	ธนาคารมีสิทธิปฏิเสธที่จะไม่เสี่ยงภัยในกรณีที่มีเหตุ ผิดปกติ	193
3.	ธนาคารคงปฏิบัติตามกระบวนการตามกฎหมาย	195
4.	ธนาคารมีสิทธิหักกลบลบหนี้ในบัญชีของผู้เลยค่า	197
5.	บัญชีเงินฝากกระแสรายวันได้เปิดแล้ว	200
2.7	ระเบียบปฏิบัติของธนาคารในการจ่ายเงินตามเช็ค	204
1.	การนำเช็คไปขึ้นเงินสด	204
2.	การนำเช็คฝากเข้าบัญชีเพื่อเรียกเก็บ	205
	- การลงลายมือชื่อรับเงิน	207
	- ระยะเวลาการจ่ายเงิน	213
	1. กรณีเช็คนำมายื่นให้ใช้เงินสด	217
	2. กรณีเช็คส่งมาเรียกเก็บ	218
2.8	ระเบียบปฏิบัติของธนาคารในการปฏิเสธการจ่ายเงิน	223
	- การคืนเช็ค	223
	- การแจ้งเหตุผลในการคืนเช็ค	226
	- เหตุผลในการปฏิเสธการจ่ายเงิน	229
	- ระยะเวลาที่ธนาคารคงปฏิเสธการจ่ายเงิน	237
2.9	สิทธิของธนาคารในฐานะผู้ส่งจ่ายเงินตามเช็ค	238
2.10	หน้าที่ของธนาคารในการชำระเงินตามเช็คต่อบุคคลที่เกี่ยวข้อง กับเช็ค	239

บทที่		หน้า
บทที่ 3	ความคุ้มครองธนาคาร	245
3.1	หลักเกณฑ์ความคุ้มครองธนาคารผู้จ่ายตามมาตรา 1009 .	247
3.1.1	ธนาคารจะต้องใช้เงินให้ไปตามตั๋วเงิน ชนิดจะพึงใช้เงินตามเขาสั่งเมื่อทรงถาม	247
3.1.2	ธนาคารได้ใช้เงินไปตามทางคำปกติโดย สุจริตและปราศจากประมาทเลินเล่อ	248
	– ตามทางคำปกติ	249
	– โดยสุจริต	256
	– ปราศจากประมาทเลินเล่อ	260
3.1.3	ธนาคารไม่มีหน้าที่จะต้องนำสืบว่า การสลักหลัง ของผู้รับเงินหรือการสลักหลังในภายหลังรายใด ๆ ได้ทำไปด้วยอาศัยรับมอบอำนาจแก่บุคคลซึ่ง อ้างเอาเป็นเจ้าของคำสลักหลังนั้น และถึง แม้ว่ารายการสลักหลังนั้นจะเป็นสลักหลังปลอม หรือปราศจากอำนาจก็ตาม	268
	– ธนาคารได้ใช้เงินไปถูกระเบียบ	283

3.2	ขอควรรำพึงของธนาคารในการใช้เงิน	288
3.2.1	ต้องเป็นเช็คที่สมบูรณ์สามารถจ่ายเงินตาม เช็คได้	288
	- เช็คที่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง	293
3.2.2	ต้องจ่ายตามคำสั่งของผู้สั่งจ่ายที่เป็นผู้เคຍคາของ ธนาคาร	299
3.2.3	ต้องจ่ายเงินให้แก่บุคคลผู้มีสิทธิรับเงินตามเช็ค ...	300
	- การใช้เงินตามเช็คให้แก่ผู้ทรงเช็ค ประเภทต่าง ๆ	303
	1) เช็คสั่งจ่ายให้แก่ผู้ถือ (Beare Cheque)	303
	2) เช็คสั่งจ่ายให้แก่ผู้มีชื่อในเช็ค (เช็คระบุชื่อ) หรือเช็คสั่งจ่ายตามคำสั่ง (Order Cheque)	304
	3) เช็คขีดคร่อม (Crossed Cheque)	304
	4) เช็คขีดคร่อมที่มีข้อความว่า "เข้าบัญชีผู้รับ- เงินเท่านั้น" หรือ "ห้ามเปลี่ยนมือ"	304
	5) เช็คที่ธนาคารรับรอง (Certifide Cheque)	306
	6) เช็คธนาคาร	307
	7) เช็คที่ผู้ใดความสามารถเป็นผู้ทรง	307
	8) เช็คที่ผู้ทรงถึงแก่กรรม	309

บทที่

9) เช็คนที่ผู้รับเงินเป็นบุคคลไม่มีตัวตน หรือไม่มีชีวิตอยู่จริง	311
10) เช็กล้างจ่ายให้แก่บุคคล	313
11) เช็กล้างจ่ายให้แก่ผู้ดำรงตำแหน่งหน้าที่ การทำงาน	317
12) เช็กล้างจ่ายให้แก่ผู้มีอำนาจกระทำการ แทนหรือพนักงานเจ้าหน้าที่ของหน่วย งานในฐานะส่วนตัว	322
13) เช็กล้างจ่ายให้แก่ผู้รับเงินหลายคนรวม กันหรือแยกกัน	324
14) เช็กล้างจ่ายให้แก่ห้างร้านหรือคณะบุคคล ที่มีใจเป็นนิติบุคคล	327
15) เช็กล้างจ่ายให้แก่ทางหุ้นส่วนสามัญ (ไม่ได้จดทะเบียนเป็นนิติบุคคล) ...	328
3.3 สิทธิของธนาคารเมื่อได้ใช้เงินไปถูกระเบียบ	329
3.3.1 ธนาคารมีสิทธิหักเงินจากบัญชีของผู้เคยค้า	329
3.3.2 ธนาคารหมกการระงับหนี้ในการใช้เงินตามเช็ค ฉบับนั้น	336
3.3.3 ธนาคารไม่ยอมรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น ..	337
3.3.4 ธนาคารมีสิทธิเก็บรักษาเช็คที่ได้ใช้เงินแล้วเพื่อ เป็นหลักประกัน	338

บทที่

บทที่

4	ความรับผิดชอบของธนาคารผู้จ่าย	341
4.1	ความรับผิดชอบตามสัญญา	342
4.2	ความรับผิดชอบตามกฎหมาย	343
4.2.1	ความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในการใช้เงิน	344
4.2.2	ความรับผิดชอบต่อการปฏิบัติตามวิธีและหลักเกณฑ์ ในการใช้เงิน	344
4.3	ความรับผิดชอบหลักทั่วไป	347
4.3.1	กรณีใช้เงินโดยผิดพลาด	348
4.3.2	กรณีปฏิเสธการใช้เงินโดยมิชอบ	349
4.3.3	กรณีไม่คืนเช็คหรือคืนเช็คล่าช้า	350
	ผลของการปฏิบัติไม่ถูกต้องตามกฎหมายและระเบียบปฏิบัติ	352
	ก. ธนาคาร ไม่มีสิทธิหักเงินจากบัญชีของผู้สั่งจ่าย	353
	ข. ธนาคารต้องรับผิดชอบฐานละเมิด	354
	ค. ธนาคารต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้น	367
	- ผู้มีสิทธิฟ้องร้องให้ธนาคารรับผิดชอบ	368
	- ลักษณะของความเสียหาย	370
	- ผู้เสียหายมีหน้าที่พิสูจน์ความเสียหาย	375
	ความรับผิดชอบของธนาคารที่มีฐานะเป็นทั้งธนาคารผู้จ่ายและ ธนาคารผู้เรียกเก็บ	385
	ความรับผิดชอบของธนาคารผู้เรียกเก็บ	386
	อายุความฟ้องร้องธนาคาร	390

บทที่ ๕	บทสรุปและขอเสนอแนะ	393
5.1	กรณีเกี่ยวกับหน้าที่ของธนาคารผู้จ่าย	393
5.2	กรณีเกี่ยวกับสิทธิของธนาคารผู้จ่าย	397
5.3	กรณีเกี่ยวกับความคุ้มครองของธนาคารผู้จ่าย	401
5.4	กรณีเกี่ยวกับความรับผิดชอบของธนาคารผู้จ่าย	403
	ขอเสนอแนะ	406
	บรรณานุกรม	416
	ภาคผนวก	421
	Bills of Exchange Act 1882	422
	Cheques Act 1957	504
	ข้อตกลงการฝากเงินบัญชีกระแสรายวัน	509
	ระเบียบการหักบัญชีระหว่างธนาคารในกรุงเทพมหานคร	516
	ประวัติผู้เขียน	532

สารบัญฎีกา

อันดับที่

หน้า

1.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 741/2475	70
2.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 939-940/2478	368
3.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 540/2490	258
4.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 974/2492	375
5.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1634/2492	105
6.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1634/2492	275
7.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1634/2492	280
8.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1369/2493	25
9.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1196/2494	288
10.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1404/2494	105
11.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1404/2494	189
12.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1404/2494	278
13.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 131/2496	49
14.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 131/2496	281
15.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 131/2496	371
16.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 270/2496	57
17.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 270/2496	105
18.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 270/2496	276
19.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 270/2496	295
20.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 270/2496	296
21.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 270/2496	396

ลำดับที่

22.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	640/2496	119
23.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	640/2496	135
24.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1501/2496	84
25.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1501/2496	93
26.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1254/2497	268
27.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1254/2497	292
28.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1254/2497	296
29.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1254/2497	297
30.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1254/2497	382
31.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1331/2497	171
32.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	655/2498	289
33.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	655/2498	292
34.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1215/2500	293
35.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	415/2502	140
36.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	415/2502	213
37.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	415/2502	292
38.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1233/2502	329
39.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	254/2503	292
40.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	545/2503	57
41.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	545/2503	295
42.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	215/2504	275
43.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1554/2504	242
44.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1554/2504	267
45.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1554/2504	369
46.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1554/2504	389

ลำดับที่

47.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	499/2505	172
48.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1424/2506	291
49.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1725-1726/2506	224
50.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1725-1726/2506	228
51.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1725-1526/2506	271
52.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1725-1726/2506	351
53.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1725-1726/2506	376
54.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	351/2507	173
55.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	484/2507	144
56.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	747/2507	20
57.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1017/2507 (ป)	41
58.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1017/2507 (ป)	47
59.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	180/2508	151
60.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	865/2508	225
62.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	865/2508	351
63.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	865/2508	383
64.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	865/2508	384
64.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1230/2508	170
65.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	80/2511	5
66.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	80/2511	7
67.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	80/2511	9
68.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	658-659/2511	23
69.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1853/2511	293
70.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	4/2512	61

ลำดับที่

71.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	4/2512	107
72.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	4/2512	267
73.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	4/2512	290
74.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	4/2512	389
75.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	622/2512	289
76.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1303/2514	289
77.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1303/2514	291
78.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1507/2514	47
79.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1507/2514	293
80.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1983/2514	293
81.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	242/2515	375
82.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1162/2515	289
83.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1702/2515	315
84.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1702/2515	316
85.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1702/2515	320
86.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1702/2515	321
87.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1734/2515	293
88.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	589/2516	293
89.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1339/2516	81
90.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1363/2516	48
91.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1363/2516	105
92.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1363/2516	281
93.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1363/2516	281
94.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1657-1658/2516	291

ลำดับที่

95.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2473/2516	93
96.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2473/2516	94
97.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2910/2516	289
98.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 309/2517	289
99.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2140/2517	119
100.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2140/2517	120
101.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2140/2517	123
102.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2140/2517	125
103.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 117/2518	18
104.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 379/2518	374
105.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 393/2518	293
106.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 820/2518	112
107.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 820/2518	155
108.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 820/2518	225
109.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 820/2518	352
110.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 820/2518	383
111.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 820/2518	384
112.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1222/2518	118
113.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1222/2518	382
114.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1341/2518	81
115.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2290/2518	267
116.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 99/2519	289
117.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1530/2519	120
118.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 1530/2519	123
119.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 2349/2519	289
120.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 447/2521	76

ลำดับที่

121.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1612-1613/2521	289
122.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	2569/2521	17
123.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	2569/2521	134
124.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	461/2522	20
125.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	763/2522	76
126.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	918/2522	277
127.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1416/2522	162
128.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	2924/2522	105
129.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	2924/2522	261
130.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	2924/2522	276
131.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	3288/2522	86
132.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	3288/2522	241
133.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	3288/2522	267
134.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	3332/2522	119
135.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	3332/2522	122
136.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	752-753/2523	5
137.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	854/2523	293
139.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1538/2523	19
140.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1577/2523	289
141.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1587/2523	17
142.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1587/2523	119
143.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1587/2523	125
144.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1587/2523	127
145.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1587/2523	134

ลำดับที่

146.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	2937/2523	90
147.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	3097/2523	80
148.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1282/2524	76
149.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1837/2524	126
150.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1827/2524	127
151.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1845/2524	333
152.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	39
153.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	42
154.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	43
155.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	45
156.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	113
157.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	115
158.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	116
159.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	155
160.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1947-1950/2524	400
161.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	2335/2524	11
162.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	458/2525	19
163.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	713/2525	174
164.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1637/2525	295
165.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1637/2525	297
166.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1637/2525	299
167.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	1637/2525	333
168.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	2742/2525	107
169.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	493/2526	226
170.	คำพิพากษาศาลฎีกาที่	772/2526	145

ลำดับที่

171.	คำพิพากษาฎีกาที่ 772/2526	147
172.	คำพิพากษาฎีกาที่ 772/2526	182
173.	คำพิพากษาฎีกาที่ 1898-1899/2526	105

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทนำ

เช็คในปัจจุบันนี้ นอกจากจะดูไ้เป็นเครื่องมือในการชำระหนี้ตามวัตถุประสงค์
ของมันที่กฎหมายได้กำหนดขึ้นไว้แล้ว ยังได้ถูกนำไปใช้ในวงการค้าธุรกิจ เพื่อประโยชน์ในการ
สร้างเดรัจฉานชำระหนี้เพื่อคงทุนประกอบกิจการทางการค้า เช่น การชำระหนี้ด้วยการ
ออกเช็คลงวันที่ล่วงหน้า เป็นต้น ยิ่งธุรกิจการค้าเจริญก้าวหน้ามากขึ้นเพียงใด การไ้เช็ค
ก็ยิ่งมีความสำคัญเพิ่มขึ้นตามไปควบ และโดยที่ธนาคารเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างหนึ่งของ
เช็ค เพราะเป็นผู้เกี่ยวข้องที่มีหน้าที่จ่ายเงินตามเช็ค หากธนาคารปฏิบัติหน้าที่ของตนโดยถูกต้อง
เหมาะสมแล้ว ย่อมจะช่วยให้สร้างความเชื่อถือให้แก่ระบบการไ้เช็ค ทำให้เกิดความคล่องตัว
สนับสนุนความมุ่งหมายในการนำเช็คมาใช้ ไม่เป็นอุปสรรคต่อการขยายตัวของธุรกิจการค้า
ซึ่งจะต้องก้าวหน้าไปตลอดเวลา

ในทางปฏิบัติของธนาคาร ผู้ประสงค์จะไ้รับเงินตามเช็คฉบับใดจะต้องนำเช็คฉบับ
ดังกล่าวมายื่นยังธนาคารซึ่งเป็นผู้จ่ายเงินตามที่ระบุไว้ในเช็ค ซึ่งเรียกกันในทางปฏิบัติว่า
"ธนาคารผู้จ่าย" ธนาคารผู้จ่ายจะทำการตรวจว่าเป็นเช็คที่มีความถูกต้องหรือไม่ เป็นคำสั่ง
ของลูกค้านั้นหรือไม่ หากได้ตรวจสอบแล้วเห็นว่าสามารถจ่ายเงินตามเช็คดังกล่าวได้โดยไม่มีเหตุในการปฏิเสธการจ่ายเงินแล้ว
ในกรณีที่เห็นเช็คประเภทที่จ่ายให้เงินเงินสดได้ ธนาคารผู้จ่ายก็จะจ่ายเงินสดให้แก่ผู้นำเช็ค
มายื่นนั้นไป โดยหักเงินตามจำนวนที่สั่งจ่ายออกจากบัญชีของลูกค้านั้นซึ่งจ่ายแต่ถ้าเป็นเช็คชนิด
ที่เรียกว่า เช็คขีดคร่อม ผู้ประสงค์จะไ้รับเงินตามเช็คแบบนี้จะต้องนำเช็คนั้นมาเข้าบัญชีเงิน
ฝากของตนเอง ณ ธนาคารที่ตนมีบัญชีเงินฝากประเภทใดประเภทหนึ่งอยู่ ธนาคารที่รับเช็คเข้า
บัญชีนั้นในทางปฏิบัติเรียกกันว่า "ธนาคารผู้เรียกเก็บ" จะทำการส่งเช็คดังกล่าวไปยังธนาคาร
ผู้จ่าย ธนาคารผู้จ่ายจะดำเนินการตรวจดูความถูกต้องของเช็ค และถ้าไม่มีเหตุในการปฏิเสธ
การจ่ายเงินแล้วก็จะทำการหักบัญชีของลูกค้านั้นซึ่งจ่ายที่มีอยู่กับธนาคารผู้จ่าย และเครดิตบัญชีให้
แก่ธนาคารผู้เรียกเก็บ เมื่อธนาคารผู้เรียกเก็บไ้รับเงินตามเช็คดังกล่าวแล้ว ก็จะเครดิตบัญชี
ให้แก่ลูกค้าของตนซึ่งนำเช็คมาเข้าบัญชีลูกค้าจึงจะถอนเงินไปไ้

กฎเกณฑ์ที่นำมาใช้เป็นหลักปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์ ตามวิธีการดังกล่าวข้างต้น
ในปัจจุบันนี้ คือ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และระเบียบของธนาคารแห่งประเทศไทย
แต่ก็ไม่มีบทบัญญัติหรือข้อกำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ของธนาคารผู้จ่ายในการดำเนินการใช้เงิน
ตามเช็คไว้ครบถ้วนโดยตรง เช่น ไม่มีบทบัญญัติถึงสิทธิและหน้าที่ที่ลบล้างความรับผิดชอบระหว่าง
ธนาคารผู้จ่ายกับธนาคารผู้เรียกเก็บหรือสิทธิหน้าที่และความรับผิดชอบระหว่างธนาคารผู้จ่ายกับ
ผู้ทรงเช็คตามกฎหมาย (ผู้รับเงิน ผู้รับสลักหลังและผู้ถือ) คงมีแต่ความรับผิดชอบของธนาคาร
ผู้จ่าย และธนาคารผู้เรียกเก็บกับผู้เป็นเจ้าของอันแท้จริงแห่งเช็คเท่านั้น เป็นต้น ดังนั้น
หลักเกณฑ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงานของธนาคารอยู่ทุกวันนี้จึงอาจกล่าวได้ว่าเกือบทั้งหมดจะเป็น
วิธีการหรือระเบียบปฏิบัติที่ธนาคารพาณิชย์แต่ละแห่งกำหนดขึ้นใช้เอง บางอย่างก็เป็นไปตาม
กฎหมาย เช่น ธนาคารจะไม่จ่ายเงินตามเช็คที่ผู้สั่งจ่ายได้มีคำสั่งระงับการจ่ายเงิน เป็นต้น
แต่บางอย่างก็มีใ้มีอยู่ในตัวบทกฎหมาย เช่น ธนาคารจะไม่จ่ายเงินตามเช็คที่มีผู้รับเงินเกิน
กว่าสองคน (สั่งจ่ายว่า "จ่าย นาย ก. หรือ นาย ข.") หรือเช็คที่ระบุชื่อผู้รับเงินเป็น
ผู้รับเงิน แม้ไม่ได้ชื่อครบธนาคารก็จะไม่จ่ายเงินสละให้ เพราะธนาคารต้องการตัดปัญหา
ยุ่งยากและไม่ประสงค์จะต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการที่ธนาคารได้จ่าย
เงินให้แก่บุคคลที่ไม่มีสิทธิไป เป็นต้น และนอกจากนี้วิธีการหรือระเบียบปฏิบัติของธนาคารนี้
ส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีบรรทัดฐานจากคำพิพากษาของศาลฎีกาจึงทำให้เกิดความไม่แน่นอนในทาง
ปฏิบัติและไม่แน่ใจว่าจะสอดคล้องกับหลักกฎหมายหรือไม่ เช่น ในบางกรณีธนาคารผู้จ่ายได้
จ่ายเงินตามเช็คไปถูกต้องตามระเบียบของธนาคาร ซึ่งธนาคารเห็นว่าตนก็ได้จ่ายเงินไป
ตามคำปกติโดยสุจริตและปราศจากประมาทเลินเล่อแล้ว แต่ปรากฏในภายหลังว่าเช็คที่ธนาคาร
ได้จ่ายเงินไปนั้นเป็นเช็คที่ถูกแก้ไขเปลี่ยนแปลง โดยมีได้เป็นความผิดของผู้สั่งจ่าย ศาลฎีกา
ได้ตัดสินให้ธนาคารรับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นเอง (คำพิพากษาฎีกาที่ 270/2496)
เป็นต้น

แต่ในต่างประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา มีกฎหมายฉบับหนึ่งคือ Uniform Commercial Code. Article 4 Bank Deposits and Collections ได้กำหนดเกี่ยวกับสิทธิและหน้าที่รวมทั้งความรับผิดชอบของธนาคารผู้จ่ายในการใช้เงินตามเช็ค ในกรณีต่าง ๆ ไว้ชัดเจน รวมทั้งกำหนดถึงสิทธิและหน้าที่ระหว่างธนาคารในเรื่องดังกล่าว ดังนั้น ผู้เขียนเห็นว่า เป็นการสมควรที่จะศึกษาถึงวิธีการหรือระเบียบปฏิบัติเหล่านี้ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยของเราจะสอดคล้องกับหลักกฎหมายที่มีอยู่หรือไม่อย่างไร

ด้วยเหตุนี้ ผู้เขียนจึงมุ่งศึกษาหลักกฎหมายและมาตรการต่าง ๆ ในทางปฏิบัติในการดำเนินธุรกิจของธนาคาร ตลอดจนปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้กฎหมายและมาตรการดังกล่าว เพื่อวางหลักเกณฑ์ที่ถูกต้องและเหมาะสม เกี่ยวกับขอบเขตของสิทธิและความรับผิดชอบของธนาคารในการใช้เงินตามเช็ค โดยดำเนินการค้นคว้าวิจัยแบบอาศัยเอกสาร (Documentary Research) ด้วยการศึกษาค้นคว้าจากตำรากฎหมาย บทความในหนังสือและวารสารต่าง ๆ ตลอดจนแนวคำพิพากษาของศาลเกี่ยวกับหลักกฎหมาย และหลักปฏิบัติที่ใช้กันอยู่ในประเทศไทยและในต่างประเทศ สำหรับต่างประเทศผู้เขียนมุ่งพิจารณาจากกฎหมายของประเทศอังกฤษ ซึ่งเป็นที่มาของกฎหมายตั๋วเงินของเรา คือ Bills of Exchange Act 1882 และกฎหมายของสหรัฐอเมริกา คือ Uniform Commercial Code ซึ่งมีรากฐานมาจากกฎหมายตั๋วเงินของอังกฤษและมีบทบัญญัติทางกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินงานของธนาคารไว้โดยละเอียด เพื่อให้ทราบแนวทางที่ใช้กันอยู่ในประเทศนั้น ๆ แล้วสรุปแนวทางที่ได้มากำหนดแนวทางว่า มาตรการทางกฎหมายและระเบียบปฏิบัติของธนาคารพาณิชย์จะนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกันได้อย่างไร ด้วยวิธีใด หรือควรดำเนินไปในแนวทางใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ในวิทยานิพนธ์นี้ ผู้เขียนจึง ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างธนาคารกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินตามเช็คของธนาคาร เมื่อได้ทราบความสัมพันธ์ขั้นพื้นฐานโดยละเอียดแล้ว ผู้เขียนได้กล่าวถึงสิทธิของธนาคารในทางกฎหมายและระเบียบปฏิบัติโดยแสดงให้เห็นหน้าที่ที่ธนาคารพึงปฏิบัติในการใช้เงินตามเช็ค เมื่อธนาคาร ได้ปฏิบัติหน้าที่โดยชอบแล้ว ธนาคาร จะได้รับความคุ้มครองจากกฎหมายอย่างไรบ้าง แต่ถ้าไม่ปฏิบัติตามธนาคารจะได้รับผลอย่างไร อย่างหนึ่งอันเป็นการลงโทษธนาคารบ้าง

ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำให้เกิดความเข้าใจในควมบกพร่องที่มีอยู่ให้ชัดเจนยิ่งขึ้น อันจะส่งผลให้เกิดความคล่องตัวในวง การธุรกิจการค้า สามารถนำไปใช้เป็นหลักในการปฏิบัติงานหรือกิจการของผู้ที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับการใช้เงินตามเช็คของธนาคาร ตลอดจนเป็นประโยชน์แก่บุคคลทั่วไปซึ่งประสงค์จะมีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินธุรกิจ หรือการติดต่อกับธนาคารใน坎นี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย